

Vergaderjaar 2017–2018

34 845 V

Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Buitenlandse Zaken (V) voor het jaar 2017 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL

Wetsartikelen 1 tot en met 3

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 1, derde lid, van de Comptabiliteitswet 2001 elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2017 wijzigingen aan te brengen in:

de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Buitenlandse Zaken (V);

De in de begrotingsstaat opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De Minister van Buitenlandse Zaken,
H. Zijlstra

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1. Voorstel van wet

Door middel van het onderhavige wetsvoorstel wordt voorgesteld de uitgaven van de begroting 2017 van Buitenlandse Zaken (V) met EUR 438,8 miljoen te verlagen en de ontvangsten te verlagen met EUR 15,5 miljoen.

2. Leeswijzer

De voorliggende suppletoire begroting bevat de voorgestelde wijzigingen ten opzichte van de eerste suppletoire begroting 2017 van hoofdstuk V van de begroting van het Rijk.

In de toelichting worden de wijzigingen welke zijn opgetreden in de omvang van de Homogene Groep Internationale Samenwerking (HGIS) en de belangrijkste mutaties op de begroting van Buitenlandse Zaken toegelicht. Ten slotte volgt per artikel de nieuwe stand en een toelichting op de opmerkelijke verschillen.

Per artikel is een tabel opgenomen met de mutaties. De toelichting per beleidsartikel heeft betrekking op de kolom mutaties suppletoire begroting. Deze mutaties zijn uitgesplitst in mutaties die reeds in de Miljoenennota 2018 zijn gemeld en overige mutaties tweede suppletoire begroting.

Conform de Rijksbegrotingsvoorschriften en de Comptabiliteitswet van 2001 dienen de opmerkelijke verschillen tussen de oorspronkelijke en huidige raming te worden toegelicht. Op begrotingsartikelniveau is in de Rijksbegrotingsvoorschriften omschreven welke ondergrens hiervoor gehanteerd moet worden. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen beleidsmatige en technische mutaties. Als een toelichting nodig is, worden voor de uitwerking daarvan in deze suppletoire begroting vervolgens op subartikelniveau de onderliggende uitgavenmutaties toegelicht, indien deze 10% of meer afwijken ten opzichte van de stand van de ontwerpbegroting 2017, met een minimum van EUR 2 miljoen. Op verplichtingenniveau worden mutaties groter dan 10% ten opzichte van de vorige stand, op begrotingsartikelniveau toegelicht.

Wijzigingen in de omvang van de HGIS

In deze paragraaf wordt geschetst welke wijzigingen zijn opgetreden in de omvang van de HGIS sinds de Voorjaarsnota 2017. Zoals uit de hierna volgende tabel blijkt, is de netto HGIS (mutaties uitgaven minus mutaties ontvangsten) ten opzichte van de stand bij de Voorjaarsnota 2017 toegenomen met EUR 77,3 miljoen.

Wijzigingen in HGIS-uitgaven en -ontvangsten vanaf Voorjaarsnota 2017 (bedragen x EUR 1 miljoen)

Uitgaven	Totaal	Wv. ODA
Uitgaven VJN 2017	5.752,0	4.340,8
Totaal mutaties	93,0	112,3
Uitgaven NJN 2017	5.845,0	4.453,1

Ontvangsten	Totaal	Wv. ODA
Ontvangsten VJN 2017	160,2	31,7
Totaal mutaties	16,3	3,8

Ontvangsten	Totaal	Wv. ODA
Ontvangsten NJN 2017	176,6	35,5

De HGIS Standen zijn inclusief EU- en asieltoerekening

De toename van de HGIS is het gevolg van meerdere mutaties. In de hierna volgende tabel zijn de uitgaven uitgesplitst.

Oorzaken uitgavenmutatie HGIS en ODA-stijging vanaf Voorjaarsnota 2017 (bedragen x EUR 1 miljoen)

	Totaal	Wv. ODA
Bijstellingen BNI (ODA) en prijscomponent BBP (non-ODA)	75,3	76,5
Overboekingen van, naar en binnen de HGIS	38,5	32,0
Desalderingen op ontvangsten	19,2	3,8
Intertemporele kasschuif		
Verwachte onderuitputting	- 40,1	
TOTAAL	93,0	112,3

Toelichting uitgaven:

- Op basis van wijzigingen in de CPB-ramingen voor het BNI (ODA) en de prijscomponent van het BBP is de omvang van de HGIS bijgesteld. Het ODA budget wordt hierdoor met EUR 76,5 miljoen verhoogd en het non-ODA budget verlaagd met EUR 1,2 miljoen.
- Er vindt een aantal overboekingen van, naar en binnen de HGIS plaats. Het betreft overhevelingen tussen verschillende departementen waarbij in enkele gevallen middelen uit de HGIS gaan maar ook worden toegevoegd. De belangrijkste mutatie betreft de kapitaalstorting voor 2017 van USD 41,26 miljoen die verband houdt met de toetreding tot de *Asian Infrastructure Investment Bank* (AIIB). Als gevolg van een besluit van de OESO-DAC is het mogelijk om 83% van de kapitaalleg te rapporteren als ODA.
- Een deel van de meerontvangsten op de begrotingen van Buitenlandse Zaken en Financiën wordt ingezet om de uitgaven van het HGIS-kader te verhogen. Bij Buitenlandse Zaken betreft het met name hogere ontvangsten vanwege verkoop van roerende goederen, meerontvangsten op interdepartementale doorbelastingen en meerontvangsten vanwege koersontwikkelingen (EUR 15 miljoen). Op de begroting van het Ministerie van Financiën stijgen de ontvangsten vanwege een aantal restituties door internationale financiële instellingen (EUR 3,8 miljoen). Hier staat tegenover dat de geraamde ontvangsten bij Defensie dalen. Dit komt door minder dan verwachte aanvragen voor *Vessel Protection Detachments* (VPD's) die kwetsbare scheepvaart voor de Afrikaanse noordoostkust helpt beschermen tegen piraterij.
- Binnen de HGIS verwacht een aantal departementen lagere realisaties dan geraamd. De belangrijkste mutaties zijn opgenomen op de begrotingen van Buitenlandse Zaken, Justitie en Veiligheid en Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking.

Voor een verdere toelichting op de diverse mutaties wordt verwezen naar de begrotingsartikelen op de respectievelijke suppletoire begrotingen.

Toelichting ontvangsten:

De ontvangsten binnen de HGIS nemen toe met EUR 16,3 miljoen. Op diverse onderdelen van de begroting zijn mutaties opgenomen. Een deel van deze mutaties wordt ingezet om de uitgaven van het HGIS-kader op diverse begrotingen te verhogen.

Bij Buitenlandse Zaken betreft het met name hogere ontvangsten vanwege verkoop van roerende goederen, meerontvangsten op interdepartementale doorbelastingen en meerontvangsten vanwege koersontwikkelingen (EUR 15 miljoen). Op de begroting van het Ministerie van Financiën stijgen de ontvangsten vanwege een aantal restituties door internationale financiële instellingen (EUR 3,8 miljoen). Ten slotte dalen de geraamde ontvangsten van het Ministerie van Defensie.

4. Overzicht belangrijkste suppletoire uitgavenmutaties 2017

Buitenlandse Zaken (V):

Het voorstel is de uitgaven voor 2017 te verlagen met EUR 438,8 miljoen. De belangrijkste reden hiervoor is een verlaging van de afdracht aan de Europese Unie.

In de volgende tabel volgt een overzicht van de meest in het oog springende wijzigingen ten opzichte van de eerste suppletoire begroting van het Ministerie van Buitenlandse Zaken (V), gevolgd door een toelichting. Alleen de mutaties die te maken hebben met beleidsmatige wijzigingen zijn in het overzicht opgenomen.

Bedragen x EUR 1 miljoen

Artikel		Mutatie
2.2	Bestrijding en terugdringing van internationaal terrorisme en andere vormen van internationale criminaliteit	4,3
2.4	Bevordering van veiligheid, stabiliteit en rechtsorde in internationaal verband	- 5,1
3.1	Afdracht Europese Unie	- 450,2

Toelichting

Artikel 2.2

Het budget voor bestrijding en terugdringing internationaal terrorisme is vooral verhoogd vanwege extra activiteiten als gevolg van voortzetting van het Nederlandse voorzitterschap van het Global Counter Terrorism Forum (GCTF) tot 2019. Contraterrorisme is ook een prioriteit van Nederland als tijdelijk lid van de VN Veiligheidsraad in 2018.

Artikel 2.4

Belangrijkste oorzaak van de verlaging met EUR 5,1 mln is de lagere afroep voor de contributie aan VN-crisisbeheersingsoperaties, die daardoor lager uitvalt dan eerder geraamd.

Artikel 3.1

De Voorjaarsraming (*Spring Forecast*) 2017 van de Europese Commissie is bij miljoenennota verwerkt in de Nederlandse afdrachten. Bij de Voorjaarsraming worden geen nieuwe EU-uitgaven geautoriseerd, maar worden de grondslagen voor BNI-ramingen, de BTW-ramingen en de invoerrechten geactualiseerd.

Daarnaast is in de miljoenennota de jaarlijkse technische aanpassing van het huidige Meerjarig Financieel Kader (MFK) verwerkt in de Nederlandse afdrachten. Met de technische aanpassing wordt er in totaal EUR 14 miljard (lopende prijzen) aan marge onder het betalingsplafond van 2016 in gelijke tranches doorgeschoven naar 2018, 2019 en 2020, via de *Global Margin for Payments*. Daarbij is ook het surplus over 2016 meegenomen.

Het doorschuiven van de marges naar latere jaren is vooral het gevolg van vertragingen in de uitvoering van het Europese cohesiebeleid. Dit leidde tot een verlaging van het budget met EUR 385,7 miljoen. De aanvullende begroting (*Draft Amending Budget 6*, kortweg DAB 6) waarmee de effecten van de *Spring Forecast* in de Europese begroting worden verwerkt is pas laat in het jaar door de Europese Commissie gepresenteerd, waardoor het niet meer mogelijk is dat de effecten van de *Spring Forecast* op de BNI- en BTW-afdracht nog in 2017 in de afdrachten van 2017 worden verwerkt. Daarom wordt bij Najaarsnota het effect van de *Spring Forecast* op de Nederlandse BNI- en BTW-afdracht tegengeboekt, wat leidt tot een EUR 64,5 miljoen lagere afdracht in 2017.

5. Toelichting per beleidsartikel

Beleidsartikel 1

Beleidsartikel 1 Versterkte internationale rechtsorde en eerbiediging van mensenrechten Bedragen in EUR 1.000	Stand ontwerp-begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting (3)		Stand 2e suppletoire begroting
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2e suppletoire begroting	
			2017	2017	
	(1)	(2)	2017	2017	(4)=(2+3)
Verplichtingen	148.225	95.680	0	- 1.979	93.701
Uitgaven:					
Programma-uitgaven totaal	110.249	114.680	0	- 953	113.727
waarvan juridisch verplicht		95%			100%
1.1 Goed functionerende internationale instellingen met een breed draagvlak	55.635	60.066	0	- 1.639	58.427
<i>Subsidies</i>					
Internationaal recht	6.135	10.135	0	1.250	11.385
<i>Bijdragen (inter)nationale organisaties</i>					
Verenigde Naties	39.525	39.525	0	- 2.964	36.561
OESO	6.175	6.206	0	0	6.206
Campagne VN veiligheidsraad	500	900		- 400	500
VNVR projectkosten				400	400
Internationaal Strafhof	3.300	3.300	0	75	3.375
1.2 Bescherming en bevordering van mensenrechten	54.614	54.614	0	686	55.300
<i>Subsidies</i>					
Bevordering van het vrije woord	2.800	2.800	0	0	2.800
Landenprogramma's mensenrechten	24.615	24.615	0	410	25.025
<i>bijdragen (inter) nationale organisaties</i>					
Landenprogramma's mensenrechten	19.705	19.705	0	0	19.705
Centrale mensenrechtenprogramma's	7.494	7.494	0	276	7.770

Verplichtingen

Geen mutaties.

Uitgaven

Geen mutaties.

Beleidsartikel 2

Beleidsartikel 2 Veiligheid en stabiliteit Bedragen in EUR 1.000	Stand ontwerpbe- grotting	Stand 1e supplettoire begrotting	Mutaties 2e supplettoire begrotting (3)		Stand 2e supplettoire begrotting
			Mutaties Miljoe- nennota	Overige mutaties 2e supplettoire begrotting	
	2017	2017	2017	2017	2017
	(1)	(2)			(4)=(2+3)
Verplichtingen	236.321	261.167	0	- 1.917	259.250
Uitgaven:					
Programma-uitgaven totaal	250.598	275.740	0	- 3.455	272.285
waarvan juridisch verplicht		91%			100%
2.1 Goede internationale samenwerking ter bevordering van de eigen en bondgenootschappelijke veiligheid	14.979	18.329	- 1 000	- 627	16.702
<i>Subsidies</i>					
Programma ondersteuning buitenlands beleid	2.250	3.250	- 500	- 77	2.673
Atlantische Commissie	500	500	0	0	500
<i>Bijdragen (inter) nationale organisaties</i>					
NAVO	8.664	10.014	0	- 600	9.414
Veiligheidsfonds	2.000	3.000	0	0	3.000
WEU	565	565	0	50	615
Overige		1.000	- 500		500
2.2 Bestrijding en terugdringing van internationaal terrorisme en andere vormen van internationale criminaliteit	7.765	7.835	1 000	3.335	12.170
<i>Subsidies</i>					
Anti-terrorisme instituut	765	765	0	0	765
<i>Opdrachten</i>					
Global Forum on Cyber Expertise	400	400	0	- 65	335
Cyber security	0	0	500	500	1.000
Overige	0	0	500	500	1.000
<i>Bijdragen (inter) nationale organisaties</i>					
Contra-terrorisme	6.600	6.670	0	2.400	9.070
2.3 Bevordering van ontwapening en wapenbeheersing, bestrijding van proliferatie van massavernietigingswapens en het voeren van een transparant en verantwoord wapenexportbeleid	10.794	11.493	0	0	11.493
<i>Bijdragen (inter) nationale organisaties</i>					
IAEA	7.317	7.960	0	0	7.960
OPCW en andere ontwapeningsorganisaties	1.557	1.613	0	0	1.613
CTBTO	1.920	1.920	0	0	1.920
2.4 Bevordering van veiligheid, stabiliteit en rechtsorde in internationaal verband	195.032	211.455	0	- 5.127	206.328
<i>Subsidies</i>					
Landenprogramma's veiligheid voor mensen (stabiliteitsfonds)	26.500	31.000	0	0	31.000
Nederland Helsinki Comité	28	28	0	0	28
<i>Bijdragen (inter) nationale organisaties</i>					
OVSE	7.195	7.195	0	- 1.384	5.811
VN-contributie voor crisisbeheersingsoperaties	99.800	99.849	0	- 3.743	96.106

Beleidsartikel 2 Veiligheid en stabiliteit Bedragen in EUR 1.000		Stand ontwerpbe- groting	Stand 1e supplettoire begroting	Mutaties 2e supplettoire begroting (3)		Stand 2e supplettoire begroting
				Mutaties Miljoe- nennota	Overige mutaties 2e supplettoire begroting	
		2017	2017	2017	2017	2017
		(1)	(2)			(4)=(2+3)
	waarvan landenprogramma's veiligheid voor mensen (stabiliteitsfonds)	55.400	67.646	0	0	67.646
	Training buitenlandse diplomaten	2.300	2.500	0	0	2.500
	Overige		3.237	0		3.237
2.5	Bevordering van transitie in prioritaire gebieden	22.028	26.628	0	- 1.036	25.592
	<i>Bijdragen (inter)nationale organisaties/Subsidies</i>					
	Nederlands Fonds voor Regionale Partnerschappen (NFRP); «MATRA'	10.322	12.222	0	0	12.222
	Nederlands Fonds voor Regionale Partnerschappen (NFRP); «Shiraka»	11.706	14.406	0	- 1.036	13.370
	Ontvangsten	1.212	1.212	0	0	1.212
2.10	Doorberekening Defensie diversen	212	212	0	0	212
2.40	Restituties programma's	1.000	1.000	0	0	1.000

Verplichtingen

Geen mutaties.

Uitgaven

Geen mutaties.

Beleidsartikel 3

Beleidsartikel 3 Europese samenwerking Bedragen in EUR 1.000		Stand ontwerpbe- groting	Stand 1e supplettoire begroting	Mutaties 2e supplettoire begroting (3)		Stand 2e supplettoire begroting
				Mutaties Miljoe- nennota	Overige mutaties 2e supplettoire begroting	
		2017	2017	2017	2017	2017
		(1)	(2)			(4)=(2+3)
	Verplichtingen	7.556.518	7.477.812	- 375.938	- 74.154	7.027.720
	Uitgaven:					
	Programma-uitgaven totaal	7.756.749	7.669.647	- 385.672	- 64.820	7.219.155
	waarvan juridisch verplicht		100%			100%
3.1	Een democratische, slagvaardige en transparante Europese Unie die haar burgers vrijheid, recht, veiligheid, welvaart en duurzame economische groei biedt	7.541.047	7.462.221	- 385.672	- 64.543	7.012.006
	<i>Bijdragen (inter)nationale organisaties</i>					
	BNI-afdracht	3.816.502	3.738.142	- 258.932	- 41.902	3.437.308
	BTW-afdracht	520.278	519.829	26.414	- 22.641	523.602
	Invoerrechten	3.204.267	3.204.250	- 153.154	0	3.051.096

Beleidsartikel 3 Europese samenwerking Bedragen in EUR 1.000	Stand ontwerpbe- grotting	Stand 1e suppletioire begrotting	Mutaties 2e suppletioire begrotting (3)		Stand 2e suppletioire begrotting
			Mutaties Miljoe- nennota	Overige mutaties 2e suppletioire begrotting	
	2017	2017	2017	2017	2017
	(1)	(2)			(4)=(2+3)
3.2 Een effectief, efficiënt en coherent optreden van de Unie ten opzichte van derde landen en regio's, inclusief ontwikkelingslanden	201.275	192.479	0	0	192.479
<i>Bijdragen (inter)nationale organisaties</i> Europees Ontwikkelingsfonds	201.275	192.479	0	0	192.479
3.3 Een hechtere Europese waardengemeenschap	10.100	9.720	0	104	9.824
<i>Bijdragen (internationale organisaties)</i> Raad van Europa	10.100	9.720	0	104	9.824
3.4 Versterkte Nederlandse positie in de Unie van 28	4.327	5.227	0	- 381	4.846
<i>Subsidies/Opdrachten</i> EU-voorzitterschap	0	400	0	- 292	108
programmatische ondersteuning	0	500	0	0	500
<i>Bijdragen (inter)nationale organisaties</i> Benelux bijdrage	3.979	3.979	0	- 89	3.890
EIPA	348	348	0	0	348
Ontvangsten	641.003	3.795.044	- 30.631	90	3.764.503
3.10 Diverse ontvangsten EU	640.853	3.794.794	- 30.631	0	3.764.163
Invoerrechten	640.853	640.850	- 30.631	0	610.219
Overige ontvangsten EU	0	3.153.944	0	0	3.153.944
3.30 Restitutie Raad van Europa	150	250	0	90	340

Verplichtingen

De mutaties op de verplichtingen houden verband met de mutaties zoals onder de uitgaven is toegelicht.

Uitgaven

Artikel 3.1

De Voorjaarsraming (*Spring Forecast*) 2017 van de Europese Commissie is bij miljoenennota verwerkt in de Nederlandse afdrachten. Bij de Voorjaarsraming worden geen nieuwe EU-uitgaven geautoriseerd, maar worden de grondslagen voor BNI-ramingen, de BTW-ramingen en de invoerrechten geactualiseerd.

Daarnaast is in de miljoenennota de jaarlijkse technische aanpassing van het huidige Meerjarig Financieel Kader (MFK) verwerkt in de Nederlandse afdrachten. Met de technische aanpassing wordt er in totaal EUR 14 miljard (lopende prijzen) aan marge onder het betalingsplafond van 2016 in gelijke tranches doorgeschoven naar 2018, 2019 en 2020, via de *Global Margin for Payments*. Daarbij is ook het surplus over 2016 meegenomen. Het doorschuiven van de marges naar latere jaren is vooral het gevolg van vertragingen in de uitvoering van het Europese cohesiebeleid. Dit leidde tot een verlaging van het budget met EUR 385,7 miljoen.

De aanvullende begroting (*Draft Amending Budget 6*, kortweg DAB 6) waarmee de effecten van de *Spring Forecast* in de Europese begroting

worden verwerkt is pas laat in het jaar door de Europese Commissie gepresenteerd, waardoor het niet meer mogelijk is dat de effecten van de *Spring Forecast* op de BNI- en BTW-afracht nog in 2017 in de afdrachten van 2017 worden verwerkt. Daarom wordt bij Najaarsnota het effect van de *Spring Forecast* op de Nederlandse BNI- en BTW-afracht tegengeboekt, wat leidt tot een EUR 64,5 miljoen lagere afdracht in 2017.

Ontvangsten

Artikel 3.10

De ontvangsten onder dit beleidsartikel betreffen de zogenaamde perceptiekostenvergoeding die Nederland ontvangt voor de kosten die gemaakt worden bij de inning van douanerechten. Deze vergoeding valt lager uit dan in de ontwerpbegroting was geraamd.

Beleidsartikel 4

Beleidsartikel 4 Consulaire belangenbehartiging en het internationaal uitdragen van Nederlandse waarden en belangen Bedragen in EUR 1.000	Stand ontwerpbe-	Stand 1e	Mutaties 2e suppletoire		Stand 2e
	grotting	suppletoire	begroting (3)		suppletoire
		begroting	Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2e suppletoire begroting	begroting
	2017	2017	2017	2017	2017
	(1)	(2)			(4)=(2+3)
Verplichtingen	41.267	45.190	40	12.387	57.617
Uitgaven:					
Programma-uitgaven totaal	51.041	51.191	40	837	52.068
waarvan juridisch verplicht		80%			100%
4.1 Op basis van eigen verantwoordelijkheid consulaire dienstverlening bieden aan Nederlanders in het buitenland	15.645	13.645	0	440	14.085
<i>Subsidies</i>					
Gedetineerdenbegeleiding	1.800	1.900	0	0	1.900
<i>Opdrachten</i>					
Consulaire bijstand	259	259	0	0	259
Gedetineerdenbegeleiding	200	200	0	0	200
Reisdocumenten en verkiezingen	5.345	4.320	0	0	4.320
Consulaire opleidingen	400	400	0	40	440
Consulaire informatiesystemen	6.261	6.566	0	0	6.566
Overige				400	400
4.2 Samen met (keten) partners het personenverkeer reguleren	6.304	6.304	0	- 611	5.693
<i>Opdrachten</i>					
Visumverlening	1.100	1.100	0	600	1.700
Ambtsberichtenonderzoek	150	150	0	- 120	30
Legalisatie en verificatie	80	80	0	0	80
Consulaire informatiesystemen	3.011	4.111	0	- 1 091	3.020
Bijdragen (inter)nationale organisaties					
Asiel en migratie	863	863	0	0	863
4.3 Grotere buitenlandse bekendheid met de Nederlandse cultuur	8.944	7.836	40	567	8.443
<i>Subsidies</i>					
Internationaal Cultuurbeleid	8.944	7.836	0	567	8.403
Erfgoed	0	0	40	0	40

Beleidsartikel 4 Consulaire belangenbehartiging en het internationaal uitdragen van Nederlandse waarden en belangen Bedragen in EUR 1.000	Stand ontwerpbe-	Stand 1e	Mutaties 2e suppletoire		Stand 2e
	grotting	suppletoire	begroting (3)		suppletoire
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2e suppletoire begroting	
	2017	2017	2017	2017	2017
	(1)	(2)			(4)=(2+3)
4.4 Het inzetten van Publieksdiplomatie door het Postennetwerk en BZ om het beeld van Nederland in het buitenland te versterken en op een positief realistische manier uit te dragen	16.178	19.401	0	1.041	20.442
<i>Subsidies</i>					
Instituut Clingendael	800	800	0	0	800
Programma ondersteuning buitenlands beleid	3.000	4.658	0	280	4.938
overige subsidies	0	40	0	0	40
<i>Opdrachten</i>					
Onderzoeksprogramma's	1.620	1.620	0	756	2.376
Bezoeken hoogwaardigheidsbekleders en uitgaven Corps Diplomatique en internationale Organisaties	3.000	3.000	0	0	3.000
<i>waarvan in- en uitgaande Staatsbezoeken</i>	<i>2.000</i>	<i>2.000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>2.000</i>
Adviesraad Internationale vraagstukken	525	525	0	0	525
Internationale manifestaties en diverse bijdragen	50	180	0	0	180
<i>Bijdragen (inter)nationale organisaties</i>					
landenprogramma's algemene voorlichting en kleine programma's	8.028	8.028	0	25	8.053
Europese bewustwording	520	550	0	- 20	530
4.5 Een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor internationale organisaties in Nederland	3.970	4.005	0	- 600	3.405
<i>Bijdragen (inter)nationale organisaties</i>					
Speciaal Tribunaal Libanon	1.900	1.900	0	0	1.900
Internationaal Strafhof	1.400	1.135	0	- 100	1.035
Nederland Gastland	670	970	0	- 500	470
Ontvangsten	42.090	42.090	0	0	42.090
4.10 Consulaire dienstverlening aan Nederlanders	19.300	18.300	0	0	18.300
4.20 Consulaire dienstverlening aan vreemdelingen	22.000	23.000	0	0	23.000
4.40 Doorberekening Defensie diversen	790	790	0	0	790

Verplichtingen

De stijging van het verplichtingenbudget wordt grotendeels veroorzaakt doordat nieuwe meerjarige verplichtingen zijn aangegaan in verband met informatiesystemen ter ondersteuning van de modernisering van de consulaire diplomatie, die de consulaire dienstverlening beter, efficiënter en effectiever moet maken (ca. EUR 4,1 miljoen) als ook vanwege de inzet van het postennet voor publieksdiplomatie (ca. EUR 4,5 miljoen). Daarnaast zijn voor de implementatie van het internationale cultuurbeleid een aantal meerjarige verplichtingen aangegaan (ca. EUR 3,1 miljoen).

Uitgaven

Geen mutaties.

Beleidsartikel 5

Niet-beleidsartikel 5 Geheim Bedragen in EUR 1.000	Stand ontwerpbe- grotting	Stand 1e supplettoire begrotting	Mutaties 2e supplettoire begrotting (3)		Stand 2e supplettoire begrotting
			Mutaties Miljoe- nennota	Overige mutaties 2e supplettoire begrotting	
	2017	2017	2017	2017	2017
	(1)	(2)			(4)=(2+3)
Verplichtingen	0	0	0	0	0
Uitgaven	0	0	0	0	0

Verplichting en uitgaven

Geen mutaties

Niet-beleidsartikel 6

Niet-beleidsartikel 6 Nominaal en onvoorzien Bedragen in EUR 1.000	Stand ontwerpbe- grotting	Stand 1e supplettoire begrotting	Mutaties 2e supplettoire begrotting (3)		Stand 2e supplettoire begrotting
			Mutaties Miljoe- nennota	Overige mutaties 2e supplettoire begrotting	
	2017	2017	2017	2017	2017
	(1)	(2)			(4)=(2+3)
Verplichtingen	34.158	53	- 1.110	1.057	0
Uitgaven:					
Uitgaven totaal	34.158	53	- 1.110	1.057	0
6.1 Nominaal en onvoorzien	34.158	53	- 1.110	1.057	0

Verplichting en uitgaven

Geen mutaties

Niet-Beleidsartikel 7

Niet-beleidsartikel 7 Apparaat Bedragen in EUR 1.000	Stand ontwerp begrotting	Stand 1e supplettoire begrotting	Mutaties 2e supplettoire begrotting (3)		Stand 2e supplettoire begrotting
			Mutaties Miljoe- nennota	Overige mutaties 2e supplettoire begrotting	
	2017	2017	2017	2017	2017
	(1)	(2)			(4)=(2+3)
Verplichtingen	692.790	715.305	- 521	32.195	746.979
Uitgaven	679.241	715.740	- 521	15.842	731.061
7.1.1 Personeel	451.232	469.571	- 611	3.010	471.970
Eigen personeel	443.232	461.571	- 611	3.010	463.970

Niet-beleidsartikel 7 Apparaat Bedragen in EUR 1.000		Stand ontwerp begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting (3)		Stand 2e suppletoire begroting
				Mutaties Miljoe- nennota	Overige mutaties 2e suppletoire begroting	
		2017	2017	2017	2017	2017
		(1)	(2)			(4)=(2+3)
	Inhuur extern	8.000	8.000	0	0	8.000
	overige personeel	0	0	0	0	0
7.1.2	Materieel	228.009	246.169	90	12.832	259.091
	waarvan ICT	35.000	35.000	0	5.422	40.422
	waarvan bijdragen aan SSO's	55.000	55.000	90	18.811	73.901
	waarvan overige materieel	138.009	156.169	0	- 11.401	144.768
7.2	Koersverschillen	pm	pm	0	0	0
Ontvangsten		21.450	21.450	0	15.000	36.450
7.10	Diverse ontvangsten	21.450	21.450	0	10.000	31.450
7.11	Koersverschillen	pm	pm	0	5.000	5.000

Verplichtingen

De verplichtingen zijn verhoogd en verder in lijn gebracht met het uitgavenniveau. Daarnaast zijn enkele verplichtingen aangegaan die een meerjarig uitgavenkarakter kennen zoals ICT en onderhoudsuitgaven.

Uitgaven

Artikel 7.1.1; Personeelskosten:

De kosten voor personeel nemen toe met EUR 2,4 miljoen. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat een deel van de uitgaven voor lokaal personeel en overige aan personeel gerelateerde uitgaven op de posten gekoppeld is aan de USD. Vanwege de koersontwikkeling zijn de uitgaven daardoor toegenomen.

Artikel 7.1.2; Materiele kosten:

De materiële uitgaven nemen per saldo toe met EUR 12,9 miljoen. Dit wordt in belangrijke mate veroorzaakt doordat het Ministerie van Buitenlandse Zaken in 2017 is verhuisd van de Bezuidenhoutseweg naar de Rijnstraat in Den Haag. Omdat de verhuisdatum later valt dan oorspronkelijk gepland, dient voor een langere periode dubbele huurlasten te worden betaald aan het Rijksvastgoedbedrijf. Dit is gebaseerd op in het verleden gemaakte afspraken binnen het Rijksbrede huisvestingsstelsel. De ICT kosten stijgen hoofdzakelijk door extra kosten voor digitale verbindingen met vertegenwoordigingen in het buitenland, hogere kosten voor samenwerkingsapplicaties, de verhuizing van het datacenter naar de Rijnstraat en aanvullende uitgaven voor de projecten die verband houden met het nieuwe BZ-administratiesysteem. Hier staat een daling tegenover van de uitgaven voor investeringen in panden in het buitenland.

Ontvangsten

Artikel 7.10 en 7.11

De ontvangsten stijgen onder meer als gevolg van de ontwikkeling van de wisselkoers van de USD. Het ministerie werkt met een vooraf vastgestelde

wisselkoers ten opzichte van buitenlandse valuta (de zgn. corporate rate). Deze koers wordt samen met de presentatie van de begroting vastgesteld en voor het hele jaar gehanteerd. Omdat bij betalingen in buitenlandse valuta gedurende het jaar een verschil ontstaat als gevolg van de werkelijk geldende koers, ontstaat een saldo. Voor 2017 wordt rekening gehouden met EUR 5 miljoen. Daarnaast stijgen de ontvangsten vanwege verkoop van roerende goederen op buitenlandse vertegenwoordigingen en als gevolg van meer doorbelasting van gemaakte kosten voor andere departementen.